

Noch deze kennis, noch deze vaardigheid evenwel, bezit de officieele wetenschap der geneeskunst, of de officieele geneeskundige, in zoo volledige en zekere mate, dat daarmede in alle opzichten is voorzien. Ieder objectief oordeelend arts zal erkennen, dat het inzicht zijner wetenschap in de ziekteoorzaken, voor een goed deel onvolledig is, met veel onbegrijpelijks en verscheidene hypothesen; dat bij het stellen van de diagnose, zoowel als bij het toepassen van middelen en behandelingen, „raden“, „intuïtie“, „een gelukkige greep“, en „vertrouwen van den patient“, een gewichtige rol spelen, — en dat de persoonlijke geschiktheid om geneezing te brengen, voor een goed deel niet uit zijn kennis, doch uit de eigenaardigheid van zijn persoonlijkheid, en uit bijzondere niet van studie afhankelijke, vaardigheid voortvloeit. Van ernstige medische zijde wordt het rondweg gezegd: „iedere arts is voor een belangrijk percentage „kwakzalver“.

Het is daarom volkomen duidelijk, dat er geneeskundig inzicht en geneeskundige behandelingen bestaan, waarover de officieele geneeskundige als zoodanig niet beschikt.

Zonder zich omtrent hunne beteekenis en waarde partij te stellen, wijzen de ondergeteekenden op:

- het breede gebied van het magnetisme, hypnotisme, „Christian Science“;
- de hydrotherapie;
- heilgymnastiek, massage, orthopaedie;
- „natuurgeneeswijzen“;
- het voorschrijven van bepaalde middelen, kruiden, enz. die buiten de lijst der pharmacopee liggen, doch aan wier geneeskrachtige werking door velen wordt gehecht, en die aan oude overlevering, volkserfaring of bereidingskunst hunne waarde kunnen ontleenen.

Deze voorbeelden zullen wel met andere vermeerderd kunnen worden.

Zeker is, dat door velen, — niet zelden door de zoodanigen die al wat de officieele geneeskunst biedt tevergeefs hebben beproefd, — daarbij heil wordt gezocht en gevonden. En het gaat niet aan, dit alles met de barrière van strafvonnissen, geldboete of hechtenisstraf, als „verboden terrein“ af te sluiten. Men belemmert daardoor een vrijheid van beweging; en men beneemt daardoor aan het individu de vrijheid, om evengoed als het zijn geestelijke ontwikkeling en zijn godsdienstige bevreemding mag zoeken in de richting die het wenscht, — ook zijn lichamelijk welzijn te halen daar, waar het vertrouwt dit het beste te zullen bevorderd vinden.

De tegenwerping dat al deze methoden dan wel kunnen, en moeten worden toegepast op indicatie van eenen arts, en dat zij alleen onder diens toezicht toepassing mogen vinden, gaat ook niet op. Juist omdat zij gelegen zijn buiten hun vakgebied is het niet van de artsen, dat men de toepassing afhankelijk kan stellen. Het is volstrekt niet gewaarborgd, dat zij er voldoende over oordeelen kunnen, en dat zij er onbevungen genoeg tegenover staan. En de voorschriften van onbevoegden naar den vorm te laten uitgaan van een daartoe gehuurd bevoegden arts, is een onwaardige komedie, welke de wet zelve in minachting brengt.

Men denke over de door ons gevraagde vrijheid ook praktisch niet gering. Het is van algemeene bekendheid, dat ondanks de onherroepelijk verbiedende wetgeving en ondanks de praktijk van vervolgingen tegen „onbevoegden“, zeer velen met volkomen bewustheid hun toevlucht nemen tot niet-artsen, en niet-officieel-wetenschappelijke methoden. Ook, — men moge het dan wetenschappelijk kunnen verklaren of niet, — bijwijlen met een succes, dat de officieele wetenschap niet heeft kunnen bereiken. Als treffend voorbeeld moge dienen, dat onze beroemde MEZGER reeds als onbevoegde een deel van zijn roem verworven had.

Het is een ergerlijk feit, dat dan zulke gevallen in een land als het onze voor den strafrechter moeten worden gebracht, en dat daar soms gerequireerd wordt en veroordeelingen worden uitgesproken tegen personen, die met de beste bedoelingen en volkomen behoorlijk, hun geneeskunst op medemenschen hebben toegepast. Het heeft waarlijk soms iets van oude *ketterveroordeelingen*.

Sommige parketten volgen het verstandige beleid, alleen waar van bedrog of van werkelijk onverstandige behandeling sprake is, in te grijpen. Anderen vervolgen evenwel met heilig vuur alle feiten die, vaak door medici zelve, ter hunner kennis worden gebracht. En het artikel 436 van het Wetboek van Strafrecht laat deze algemeenschap toe. Zoo wordt voor de belanghebbenden, genezers zoowel als geneezingzoekenden, een toestand van onzekerheid geschapen, die belemmerend kan werken.

„Massage“, „Magnetisme“, „Christian science“, „Natuurgeneeswijze“, enz. worden ten onzent in honderden gevallen en dagelijks toegepast, ook onder menschen die volstrekt geen „lichtgeloovige analphabeten“ zijn, doch die zeer wel weten wat zij willen, en hunne belangen kunnen beoordeelen.

Is het een toestand, onzer waardig, dat dit feitelijk alles wetsontduiking is, en dat er maar een overijverig politiebeambte, een fanatisch Openbaar Ministerie, een eenzijdig Inspecteur der Volksgezondheid behoeft te zijn, om ineens dit alles op te jagen?

En wat er b.v. van te zeggen, dat tegenwoordig een Duitsch orthopaedist — Duitschland is in dit opzicht vrij — geregeld zittingen houdt in een plaatsje dicht bij de Nederlandsche grenzen, om daar van heinde en

DE DOCTER.

(Reproductie naar een oude prent).

verre een welbewuste clientèle zonder gevaar van straf te kunnen ontvangen?

Staat dus aan den eenen kant de persoonlijke vrijheid, als een groot belang, men zou haar moeten heeten te zwichten, indien daardoor andere overwegende algemeene belangen ernstig gevaar liepen, en niet op eenigerlei wijze daarin ware te voorzien. Het belang, waarvan hier sprake kan zijn, is de *openbare gezondheid*. Men vreest, dat besmettelijke ziekten verwaarloosd en verspreid zullen worden; dat vele lijdenden niet de gewenschte geneezing deelachtig zullen worden, en dat dus een achteruitgang van den algemeenen gezondheidstoestand zal intreden.

Naar het oordeel van ondergeteekenden is deze vrees denkbeeldig. Zij mogen daartegenover de volgende opmerkingen stellen.

In de eerste plaats: Engeland en Duitschland zijn landen waar een vrijere uitoefening van de geneeskunst is toegelaten; en de volksgezondheid heeft daarvan onder die naties niet geleden.

In de tweede plaats: ons volk is in zijn algemeenheid niet zoo dom en onontwikkeld, om niet zelf toe te zien en te onderscheiden, in welke gevallen de arts de waarlijk aangewezen man is, en om niet te begrijpen waar ernstige behandeling ophoudt, en geknoei begint.

In de derde plaats: grootere vrijheid in de uitoefening van geneeskunst zal enerzijds ook gevallen van geneezing brengen, waar die nu blijft uitgesloten, zoolang de officieele wetenschap niet almachtig is, maar wel als almachtig wordt gehuldigd.

In de vierde plaats: wat men vraagt is wel vrijheid, doch géene wetteloosheid. Verandering van de bestaande regeling. — doch niet minder: *regeling*!

In dit opzicht mogen ondergeteekenden ter verge-

lijking verwijzen naar de brochure van Jhr. Mr. van HOLTHE TOT ECHTEN, waarin de wettelijke regeling in verschillende landen is weergegeven.

Eene uitwerking in de onderdeelen van de regeling, die gewenscht zou zijn, achten zij thans niet aan de orde. De volgende beginselen mogen daarbij evenwel o.a. ter overweging worden gegeven:

- niemand zal zich voor *arts* mogen uitgeven of als *arts* optreden, die daarvoor niet van staatswege de bevoegdheid heeft behaald; 't zelfde geldt voor de andere van staatswege geregelde speciale vakken, als tandarts, vroedvrouw enz., wier aantal misschien is uit te breiden (b.v. masseurs).
- Niemand zal ook chirurgie enz. mogen uitoefenen, dan de als arts bevoegde;
- de werkzaamheid van wie daarbuiten in de beroepsmatige uitoefening van geneeskunst optreedt, zal natuurlijk evenals die der artsen onder Overheidstoezicht staan;
- optreden onder listige voorwendsels, bedriegelijke aanbevelingen, valsche voorgevins. moet onder straf zijn gesteld;
- „kunstfouten“, domme behandelingen, gevolgen van zorgeloosheid, onverstand, overmoed of lichtvaardigheid van den behandelende, zullen, wanneer zij het veroorzaken van dood of lichamelijk letsel door grove schuld opleveren, als zoodanig worden gestraft;
- bij rechterlijk vonnis kan bepaalden personen het recht tot uitoefening van geneeskunst worden onttogen.

Op deze of dergelijke wijzen zullen naar het oordeel van ondergeteekenden voldoende waarborgen te vinden zijn.

Ten slotte meenen wij, dat de stelling der artsen tegenover „kwakzalvers“ en „kwakzalverij“, door afschaffing van het monopolie zal winnen. Voor zoo goed als alle artsen is hun werkkring tevens kostwinning, en zoolang elk advies, dat zij tegen de wettelijke onbevoegde genezers en geneeswijzen uitbrengen, het advies is van monopolisten, kunnen zij niet ontkomen aan de gewone verdenking, dat geldelijk belang bij gering van concurrentie daaraan niet vreemd is.

Samenvattende, verzoeken ondergeteekenden Regeering en Volksvertegenwoordiging, eene wijziging van de betrokken wettelijke bepalingen tot stand te willen brengen, die, naar de in dit verzoekschrift omschreven wijze, meerdere vrijheid in de uitoefening van geneeskunst, onder bepaalde waarborgen, tot stand brengt.

Zooals gezegd, dit adres stelt het vraagstuk in zijn vollen omvang aan de orde. Wij namen het alleen reeds daarom in zijn geheel op — niet, want dit ligt buiten onze bedoeling — om er eenige stemming voor te maken, noch ook er tegen.

Maar ook, omdat het in de meeste dagbladen slechts in uittreksel werd opgenomen. En ten slotte, wijl het, naar onze overtuiging, den belangstellenden lezer beter in staat zal stellen te volgen hetgeen wij ons voorstellen in een of meer verdere artikelen mede te deelen.

(Wordt vervolgd.)

DAVID TENIERS. - DE DORPSDOKTER.